

El "Bar Canaletes" ha estat i és un dels establiments més populars de la Riera i la Plaça de Santa Anna mataronines.

El treball que segueix explica els seus inicis i la seva petita història.

Els focs de les Santes des del Bar Canaletes.
Any 1955?
Dibuix de Cuyàs.

EL "BAR CANALETES" Breu recull d'un cèntric bar mataroní

Els orígens del Bar Canaletes ens remeten a finals del s. XIX.

A la cantonada de la Riera de Cirera amb l'antiga muralla de Sant Llorenç, existia una casa de begudes anomenada "el Dorado". El seu fundador, Feliciano Cabot i Rodeja, havia residit uns quants anys a Amèrica, el qual a la seva tornada va crear l'establiment, anomenant-lo "El Dorado" en recordança d'aquells paratges que havia deixat enrera.

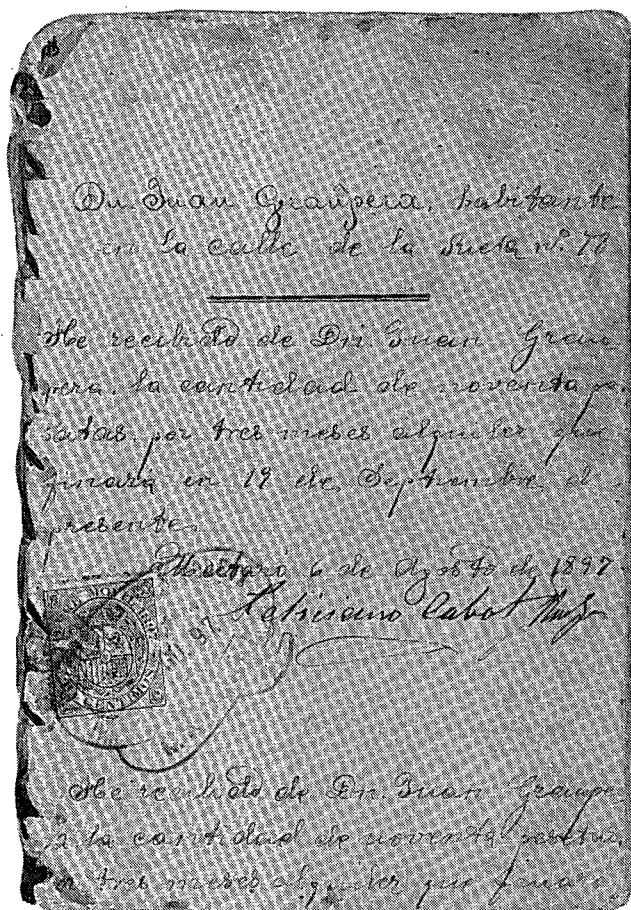
Aquest negoci era conegut popularment com el "Quiosc Colom" ja que hi havia una petita estàtua de l'almirall sobre la columna de metall de les aixetes del taulell de begudes.

De l'angle que feia l'edifici del "Dorado" hi sorgia una paret, no gaire alta, que servia per a desviar les aigües que baixaven de la muralla. Aquesta paret era coneguda popularment com la "llisa". Al seu costat hi havia la casilla d'en Mataró, petit quiosc, construït d'obra, on hi servien

begudes i altres productes propis de l'època com figues, dàtils, ametlles i d'altres que proveïen els carreters i pagesos que de matinada anaven al Born de Barcelona i abastaven el mercat local.

Eren begudes populars d'aquella època els cigalons de licor i les barreges.

El 6 d'agost de 1897, en Joan Graupera i Serra, tractant de bestiar, lloga a Feliciano Cabot i Rodeja la casa de la Riera núm. 78 amb la quantitat estipulada en 90 pts. cada tres mesos, i adquireix el traspàs de l'establiment a nom seu.

Primer full de la llibreta de lloguers de Joan Graupera. (1897)
Arxiu Família Graupera.

L'any 1911, l'edifici fou adquirit per Josep Graupera i Serra, germà del propietari del negoci. Degut a les tradicionals tempestes de tardor que assolien el Maresme, l'edifici sofrí una inundació en la part baixa, motivada perquè l'aigua que baixava per la muralla no va ser engolida per la claveguera que existia a la llisa i entrà pel bar "El Dorado" i s'emportà cadires, taules i mobles. Aquest fet motivà la primera reforma tant de l'edifici com de l'establiment. Això succeí l'any 1921.

La finestra de la Riera es convertí en porta i es canvià la ubicació del mostrador. Dins el local hi havia lloc per a cinc taules, quantitat molt reduïda ja que per aquells temps, anar al cafè era per estar-hi assegut. No obstant, com que el lloc era de pas, es servia a peu dret, tant a l'hivern com a l'estiu.

Desaparegué la llisa i s'enderrocà la "casilla d'en Mataró", cosa que va fer modificar l'aspecte exterior de l'edifici, ja que quedava així més al descobert.

El canvi afectà també la denominació de l'establiment que passà a denominar-se "Bar Canaletes" per afinitat al ja popular establiment de Barcelona. Durant aquesta època va començar a convertir-se en un centre de reunions de molta gent de la ciutat. Enquadrant-ho en aquesta època es pot situar l'aparició del cafè express, els gelats, els entrepans calents amb pa anglès, les begudes carbòniques a l'estil americà, les quals en els seus primers temps eren fabricades pels mateixos establiments segons la producció que podrien vendre. També hi cal situar l'aparició de l'entrepà tipus "frankfurt" a Mataró.

ANY 1934

BAR CANALETES

RIERA, 78 JOAN GRAUPERA TELÉF. 186

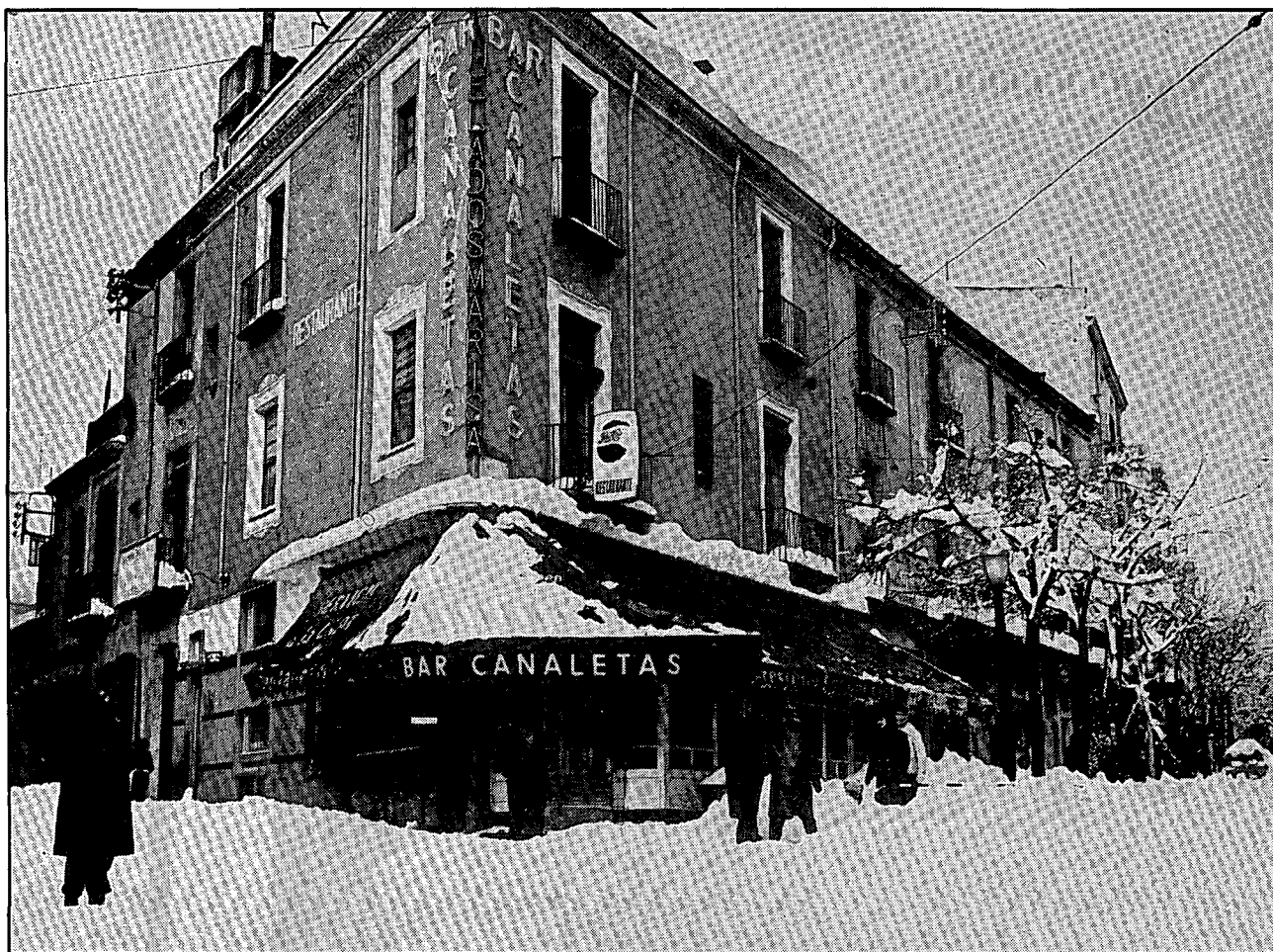
HOT SANDWICHES

SANVITXOS CALENTS

1. **FRANCKFORT.**
selecta salsitxa de Franckfort calenta amb el pa torrat amb mantega. 0'75
2. **BERNA.**
formatge de Gruyère fos en pa anglès torrat amb mantega 1'00
3. **MALLORCA.**
sobressada extra de Mallorca servida calenta amb el pa torrat amb mantega 0'75
4. **STEACK FILET.**
filet de vedella servit en pa daurat calent i salsa anglesa de tomaquet 1'50
5. **CANALETES.**
una deliciosa combinació del nostre formatge fos i pernil, torrat i servit, daurat i calent 1'50
6. **MORTADEL·LA.**
exquisida mortadel·la extremenya; servida calenta sobre pa torrat amb mantega 1'00

DEMANEU ELS SANVITXOS CALENTS PER EL NÚMERO

Carta de preus del Bar Canaletes. Any 1934.
Arxiu Família Graupera.

El Bar Canaletes després de la nevada de 1962.
Fotografia Arxiu Família Graupera.

Amb la creació de la línia d'autobusos Mataró-Granollers, s'ubicà en el Bar Canaletes la seva terminal, essent lloc d'arribada i sortida dels autocars, fent també la funció de venda de bitllets.

Els pagesos i ramaders també s'hi reunien cada diumenge al matí a fi i efecte de poder concretar entre ells les seves transferències i vendes igual que es feia en el cafè "El Diluvio" del Pla d'En Palau a Barcelona.

Durant el primer terç del s. XX es bevia el suau, barreja popular de cafè amb gasosa; el sidral, preparat constituït en barrejar-se àcid tartàric en un 20 per cent, bicarbonat sòdic en un 20 per cent i un 60 per cent de sucre en pols amb l'addició d'essència de llimona. Se servia granulat i resultava una barreja refrescant, efervescent i alhora laxant. També se servia l'esponjat (popularment "Bolado"), que no era altra cosa que sucre a punt de bola fort, esponjat amb glaça feta de clara d'ou i sucre de llustre i una pols de crémor tàrtar, servint-se a peces per a dissoldre-les amb aigua.

Els establiments també es fabricaven la soda, popularment anomenada "sifon" degut al mecanisme de la botella. Altres begudes populars eren el sidral americà, l'orxata d'ametlles i el xarop de poncem, begudes que foren progressivament desplaçades per les begudes carbòniques.

Durant el període de la guerra civil, en truncar-se el ritme de vida ciutadana, el Bar Canaletes va seguir oferint el seu servei al públic, però minvat per les limitacions de racionament que sense dubtes comportava la contesa civil. Limitacions com cafè malta; en lloc de sucre, xarop de sacarina, i d'altres.

En l'any 1938, s'inugurà la primera línia d'autobusos vers Barcelona, sota la direcció de l'empresa Alsina-Graells. El Bar Canaletes va ser una vegada més el lloc on es venien els bitllets de l'autocar i el lloc on es deixava la paqueteria.

L'any 1940 es produí la segona reforma a l'establiment en adquirir-se la casa llandant a l'edi-

fici, on hi havia la barreteria de Can Chies. El mostrador restà amb les mateixes característiques de forma, introduint-se no obstant, modificacions quant a material i decoració. La reforma afectà en gran mida el saló, el qual es veié engrandit, passant a tenir una cabuda de 20 taules a baix i unes 12 a l'entresolat. Les obres de reforma es van produir sense que l'establiment deixés de funcionar i sense deixar d'oferir el seu servei diari al públic.

A l'hivern s'organitzaren concerts a càrrec d'un quartet de músics mataronins, de força anomenada, coneguts per tothom com el Quartet Tutó, integrats pels mestres Tutó i Bartrons al violí, Carbó a la viola i Comas al piano. Durant l'estiu s'amenitzaven les vetlles amb un altre grup musical mataroní anomenat "Els Manitos".

A la dècada dels anys cinquanta, van instal·lar-se un seguit de taules a la plaça de Santa Anna, guarnides amb grans paraigües, tovallles i plantes, durant els dies de Festa Major, donant així un caire més festiu a les revetlles. A més a més, també a la Muralla de Sant Llorenç, s'omplia de taules el mig del carrer ja que aleshores el trànsit rodat no ho impedia degut a la seva poca intensitat.

De mica en mica van anar creant-se agrupacions de caire esportiu i cultural a la ciutat, algunes de les quals van aprofitar el Bar Canaletes com a lloc per a celebrar-hi reunions. Així ens trobem que aquest Bar va ser durant un llarg període el local social del Club de Futbol "Mataronina". Uns altres van tenir per costum reunir-se al voltant de tres taules de prop de l'entrada, fent xerrades sobre esport. Més tard fundarien una penya amb estatuts propis anomenada "Penya Tres Taules" la qual tingué una forta empenta durant molts anys, dirigida per un mataroní molt actiu, en Miquel Gallego, ex-bateria del grup musical "Els Verds", orquestrina mataronina de gran renom.

A l'any 1956 es va produir la darrera reforma, que afectà ostensiblement la distribució interior de l'establiment. L'increment de bars amb la barra llarga o barra "americana", va influir a moltes cafeteries a fer reformes, ja que implicava una nova forma de funcionament i de servei al públic. La barra es va col·locar al costat de la muralla, amb una llargària d'11 metres, amb un mirall al fons, que cobria tot el pany de paret, produint un efecte de llargària al local, donant la sensació que es podia sortir per l'altre costat. Davant la barra

Una àliga reial caçada "a la selva d'Orrius" és exposada al Bar Canaletes, el 3 d'octubre del 1961.
Fotografia Arxiu Família Graupera.

s'instal·là un petit saló amb una cabuda de 15 taules. Al fons de la barra hi havia una escala per poder accedir a l'entresol, amb unes 20 taules més, el qual es feia servir perquè la gent d'edat jugués a jocs de cartes i de dominó per passar l'estona. En el primer pis, continuant per l'escala, s'ubicà un restaurant, equipat amb 17 taules, servint-se menús i menjar a la carta. La cuina s'instal·là en el soterrani, dedicant-se el pis superior a habitacle particular.

Més tard, el Bar Canaletes també va allotjar com a seu social els socis del C.D. Mataró, afeccionats del qual organitzaven tertúlies amb els mateixos jugadors. Tertúlies que la majoria de vegades n'hi havia per sucra-hi pa de divertides que resultaven.

En els primers moments d'aparició de la televisió, la gent acostumava a veure l'emissió de programes en els bars. El Bar Canaletes va oferir les primeres retransmissions de prova que efectuà la TVE, instal·lant-se una televisió de marca Marconi perquè els clients poguessin seguir els avantatges del nou mitjà aleshores encara incipient. També,

anys més tard, amb l'aparició de la TV en color, va retransmetre els campionats del món de futbol de l'any 1972 a Munich en color, essent una gran novetat seguida per molts mataronins.

La proliferació i la utilització del cotxe utilitari, la proliferació de la TV a les llars i, en definitiva, la nova forma de vida urbana, va fer que de mica en mica els bars de la ciutat anessin perdent el sentit de nucli de concentració i reunió, que des d'antic els havia caracteritzat.

A l'hivern de l'any 1977 el local va ser traspassat a Jordi Morist, actual propietari, el qual segueix oferint els seus serveis als mataronins, reformant el local d'una forma més estèticament acord als nostres dies.

Per a finalitzar aquest estudi, cal dir que el Bar Canaletes fou un cafè popular, d'una època molt singular i que forma part ja de la història de Mataró.

Joaquim Graupera i Graupera.

